

Asia: VN/16752/2022 täydentävä

Täydentävä hallituksen esitys hyvinvointialueiden rahoituslain muuttamisesta (yliopistosairaalalisä)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pohjois-Savon hyvinvointialueen lausunto hallituksen täydentävään esitykseen hyvinvointialueiden rahoituslain muuttamisesta (yliopistosairaalalisä)

Viitetiedot: VN/16752/2022 täydentävä

Lausunto - Lausuntopalvelu

”Yliopistosairaalalisän tasoksi ehdotetaan 116 miljoonaa euroa (vuoden 2022 tasolla), mikä lisittäisiin hyvinvointialueiden laskennalliseen rahoitukseen vuodesta 2024 lukien. Valtio rahoittaisi tarvittavan lisärahoituksen, joten minkään alueen rahoitus ei vähenisi.

Yliopistosairaalalisä kohdennettaisiin yliopistollista sairaalaa ylläpitäville hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille niiden asukasluvun perusteella. Yliopistosairaalalisä olisi kaikilla näillä alueilla asukasta kohden yhtä suuri (noin 34 euroa).

Yliopistosairaalalisä otettaisiin huomioon myös hyvinvointialueiden siirtymätasauksissa vuodesta 2024 lukien. Tämä pienentää lisän vaikutusta etenkin ensimmäisinä vuosina ja rahoitus kasvaa portaittain siirtymäkauden aikana. Esityksen vaikutusarviot on laadittu ottaen huomioon myös hallituksen esityksestä 309/2022 aiheutuvat yhteisvaikutukset hyvinvointialueiden siirtymätasauksiin.”

LAUSUNTOPYYNTÖ

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Pohjois-Savon hyvinvointialueen lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta.

Pohjois-Savon hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua luonnosta ja esittää kommentit alla.

LAUSUNTO

Yliopistosairaalisän taso

Pohjois-Savon hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua liittyen hallituksen esitykseen hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan yliopistosairaalisän tasoksi 116 miljoonaa euroa (vuoden 2022 tasolla), mikä lisittäisiin hyvinvointialueiden laskennalliseen rahoitukseen vuodesta 2024 lukien. Pohjois-Savon hyvinvointialue näkee hyvänä, että yliopistollisen sairaalan ylläpitämisestä aiheutuvia kustannuksia kompensoidaan yliopistosairaalisän kautta. Pohjois-Savon hyvinvointialueen näkemys on, että esitetty yliopistosairaalisän taso on liian alhainen ja että sen hyvinvointialueen väestömäärään perustuva kohdentumistapa ei ole oikeudenmukainen.

Hallituksen esityksen perustelumuistiossa todetaan, että THL:n tutkimuksen mukaan Yliopistosairaaloissa erikoissairaanhoidon palvelusuoritteiden yksikkökustannukset ovat noin 10 prosenttia korkeammat kuin keskussairaaloissa ja että yliopistosairaaloita ylläpitävien kuntayhtymien jäsenkunnat ovat rahoittaneet noin 8,9 % lisäkustannukset. THL:n tutkimuksessa ja hallituksen esityksen perustelumuistiossa todetaankin: ”Näin ollen yliopistosairaaloita ylläpitäville hyvinvointialueille tulisi maksaa lisäkustannusten kattamiseksi yhteensä noin 350 miljoonaa euroa, eli 1,8 prosentin lisärahoitus vuoden 2020 rahoituksen tasossa.”

Kustannuksia yliopistollisessa sairaalassa nostavat vaativan erikoissairaanhoidon palvelujen toteuttamisen lisäksi laaja koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta. Yliopistollisen sairaalan koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta linkittyy erottamattomasti potilaiden hoitoon, ja on yksi yliopistollisen hyvinvointialueen ydintehtävistä. Yliopistollisen hyvinvointialueen lakisääteiset vastuut ulottuvat ympäröivälle yhteistyöalueelle.

Pohjois-Savon hyvinvointialue pitää 116 miljoonan euron yliopistosairaalisän suuruutta riittämättömänä. Terveystenhuollon palvelujen turvaamiseksi, huippuosaamisen säilyttämiseksi sekä varautumisen näkökulmasta riittävän rahoituksen osoittaminen TKKI-tehtäviin on välttämätöntä.

Yliopistosairaalisän kohdentaminen

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että yliopistosairaalisä kohdennettaisiin yliopistollista sairaalaa ylläpitäville hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille niiden asukasluvun perusteella. Yliopistosairaalisä olisi kaikilla näillä alueilla asukasta kohden yhtä suuri (noin 34 euroa).

Hyvinvointialueen väestömäärään perustuva kohdentamistapa epäoikeudenmukainen. Yliopistollisen sairaalan suurempia kustannuksia merkittävästi selittävä TKKIO-toiminnan volyyymi ei millään tavalla liity hyvinvointialueen väestömäärään vaan kokonaisuudessaan yhteistyöalueen toimintaan. Esimerkiksi Pohjois-Savon hyvinvointialue, joka on väestömäärältään n. 60 prosenttia toiseksi pienimmästä yliopistollisesta hyvinvointialueesta (Pohjois-Pohjanmaa) peruskouluttaa yhdessä Itä-Suomen yliopiston ja yhteistyöalueen keskussairaaloiden kanssa enemmän lääkäreitä kuin mikään muu hyvinvointialue. Tutkimustoiminnan kokonaisvolyyymi on esimerkiksi Pohjois-Savossa ja Pohjois-Pohjanmaalla hyvin samanlainen. YT-alueiden väestömäärä on Itä-Suomessa, Länsi-Suomessa, Sisä-Suomessa ja Pohjois-Suomessa hyvin samansuuruinen. Tämä tarkoittaa, että yhteistyöalueille kohdistuvat velvollisuudet ovat myös hyvin samansuuruisia. On selvää, että tämä kohdentamismalli on toimimaton ja asettaa yliopistolliset hyvinvointialueet sekä yhteistyöalueet

keskenään hyvin epätasa-arvoiseen asemaan. Eteläisellä yhteistyöalueella HUS-yhtymää ylläpitävien alueiden väestö kattaa lähes 80 prosenttia yhteistyöalueen väestöstä, kun puolestaan Itä-Suomen yhteistyöalueella Pohjois-Savon väestöpohja on vain noin 30 prosenttia yhteistyöalueen väestöstä. Rahoituksen kohdentaminen puhtaasti yliopistosairaalaa ylläpitävien alueiden väestömäärän perusteella johtaa suureen kompensatioon väestörikkaille alueille.

Pohjois-Savon hyvinvointialue katsoo, että yliopistosairaalisia tulisi perustua yhteistyöalueen väestömäärään. Tämän kaltainen rahoitusmalli tukisi myös yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden strategisen kumppanuuden vahvistumista.

Hallituksen esittämä rahoituksen jakomalli johtaisi tilanteeseen, jossa yhteistyöalueen väestömäärään suhteutettuna 116 miljoonan euron rahoitus jakautuisi ennen siirtymätasausten huomiointia seuraavasti:

Etelä-Suomen yhteistyöalue:	26,44€/asukas
Sisä-Suomen yhteistyöalue:	20,19€/asukas
Pohjois-Suomen yhteistyöalue:	19,39€/asukas
Länsi-Suomen yhteistyöalue:	18,88€/asukas
Itä-Suomen yhteistyöalue:	10,44€/asukas

Jos rahoitus jaettaisiin yhteistyöalueen väestömäärän perusteella rahoitus jakautuisi seuraavasti (muutos rahoituksessa hallituksen esitykseen verrattuna):

Etelä-Suomen yhteistyöalue:	20,94€/asukas (-12,206,588.64 €)
Sisä-Suomen yhteistyöalue:	20,94€/asukas (+663,467.36 €)
Pohjois-Suomen yhteistyöalue:	20,94€/asukas (+1,135,818.76 €)
Länsi-Suomen yhteistyöalue:	20,94€/asukas (+1,805,263.04 €)
Itä-Suomen yhteistyöalue:	20,94€/asukas (+8,602,039.48 €)

Yliopistosairaalisän vaikutus hyvinvointialueiden muuhun rahoitukseen

Hallituksen täydentävän esityksen hyvinvointialueiden rahoituslain muuttamisesta (yliopistosairaalisä) mukaan yliopistosairaalisia otettaisiin huomioon myös hyvinvointialueiden siirtymätasauksissa vuodesta 2024 lukien. Tämä pienentää lisän vaikutusta merkittävästi.

Pohjois-Savon hyvinvointialue katsoo, että yliopistosairaalisia tulisi saada täysimääräisenä siten että sillä ei olisi vaikutusta hyvinvointialueen muuhun perusrahoitukseen.

Räsänen Henna
Pohjois-Savon hyvinvointialue